

Focus op 2013

Inhoudelijk deel Perspectiefnota 2013

Inleiding

Bij de opzet van deze Perspectiefnota 2013 – de eerste in deze bestuursperiode – is gekozen voor een andere aanpak. Een aanpak die zich vertaalt in een scherpere splitsing tussen de financiële verkenningen voor 2013 enerzijds en de inhoudelijke vergezichten voor het volgend jaar anderzijds. Naar de mening van ons college doet dit meer recht aan de functie die de Perspectiefnota idealiter zou moeten hebben: niet alleen het uitzetten van de financiële kaders voor het volgende begrotingsjaar, maar vooral ook het verkennen van de inhoudelijke opgaven die de gemeente Oosterhout in 2013 te wachten staat. Vandaar de keuze voor twee boekwerken: één met focus op de inhoud, de ander met aandacht voor de financiële stand van zaken.

Binnen dit inhoudelijke boekwerk hebben wij ook, scherper dan voorheen, geprobeerd focus aan te brengen. Dat resulteert in een themagewijze aanpak: niet per programma op ieder beleidsterrein proberen in kaart te brengen wat 2013 mogelijkwijs aan ontwikkelingen zal bieden, maar veel meer op een viertal samenhangende opgaven de ambitie voor 2013 in kaart brengen.

Dit boekwerk kent vier inhoudelijke thema's, die gezamenlijk een groot deel van de opgaven voor raad en college voor 2013 bepalen. Het gaat dan om:

- Een terugblik op de eerste twee jaar van deze bestuursperiode en een doorkijk naar 2013, aan de hand van de achttien "kerndossiers" uit het collegeprogramma.
- Een visie op het voorzieningenniveau in onze gemeente, als resultaat van de Brede Aanpak Voorzieningen.
- Een integraal en integrerend verhaal over de positie van Oosterhout in de regio en binnen de intergemeentelijke samenwerking, met een extra focus op de alliantie met Drimmelen en Geertruidenberg.
- Een beschouwing op de invoering van de drie grote transities (overheveling jeugdzorg, overheveling extramurale begeleiding en invoering Wet werken naar vermogen) waarmee alle Nederlandse gemeenten de komende jaren worden geconfronteerd.

Deze aanpak en indeling zal er ongetwijfeld toe leiden dat in deze Perspectiefnota ontwikkelingen ontbreken, die in de begroting 2013 wél aandacht zullen krijgen. Dat vinden wij evenwel acceptabel omdat een in omvang beperkte Perspectiefnota-op-hoofdlijnen ons inziens tegemoet komt aan de essentie van dit beleidsstuk.

Ten slotte nog dit. Een aantal ontwikkelingen dat in deze Perspectiefnota wordt geschetst, wordt in hoge mate beïnvloed door of zijn het gevolg van rijksbeleid. De val van het kabinet zal ertoe leiden dat voorgenomen wetgeving – waarmee in deze Perspectiefnota rekening gehouden is – of niet meer of op een andere wijze of op een later tijdstip tot ons zal komen. Dat kan bijvoorbeeld bij de drie grote transities het geval zijn.

Halverwege de rit: veel gedaan en veel te doen

Met het coalitieprogramma 2010-2014 als basis hebben wij de lat voor deze bestuursperiode hoog gelegd. In feite is er sprake van een driedubbele opdracht: houd de gemeentefinanciën op orde, investeer tegelijkertijd in verbetering van het voorzieningenniveau in de gemeente en zoek tegelijkertijd naar andere arrangementen met (partners in) de lokale samenleving. Ook wij constateren achteraf dat het accent in het eerste jaar van deze bestuursperiode soms wel erg nadrukkelijk op dat eerste aspect – het op orde houden van de financiën – heeft gelegen. Verwonderlijk is dat overigens niet: het financiële beeld was – en is – niet rooskleurig.

Toch is het niet de primaire opdracht van dit college de hand op de knip te houden. Het hebben van gezonde gemeentefinanciën en een solide begroting is geen doel op zichzelf. Het is “slechts” een middel om Oosterhout verder te helpen in haar groei en in haar ontwikkeling. Immers, in een gemeente die haar huishoudboekje sluitend heeft gekregen door de voorzieningen in de stad tot op de grond toe af te breken, wil niemand wonen.

Daarom hebben we geprobeerd de voorzieningen in Oosterhout – zowel collectief als individueel – “bij de tijd” te brengen. Dat hebben we gedaan door bijna constant de vraag te stellen of een bepaalde voorziening nog wel aan haar oorspronkelijke doelstelling voldeed en of het niet anders of goedkoper georganiseerd kon worden. Daarbij is voor ons een belangrijk uitgangspunt de eigen kracht van inwoners om, al dan niet in georganiseerd verband, ook zelf (meer) verantwoordelijkheid te nemen voor de inrichting van de samenleving. Zo ligt er op het terrein van leefbaarheid en veiligheid uiteraard een verantwoordelijkheid voor de gemeente, maar ontplooiën de laatste jaren steeds vaker burgers zelf initiatieven in de eigen woonomgeving.

Op basis van deze uitgangspunten hebben wij de gemeenteraad de afgelopen twee jaar voorstellen kunnen voorleggen, waarmee lang slepende dossiers weer werden vlotgetrokken: het zwembaddossier, de activiteitencentra, de bibliotheekvoorziening en de sportaccommodaties zijn daar voorbeelden van. En in een enkel geval hebben wij, samen met de gemeenteraad, de durf gehad om terug te komen op eerder genomen besluiten, zoals in het Santrijndossier. Wat dat betreft, kijken wij met gepaste tevredenheid terug op de resultaten die de afgelopen twee jaar zijn behaald.

Ons college past in deze namelijk enige bescheidenheid. In de eerste plaats, omdat de economische crisis ons – hoe vreemd het ook mag klinken – aanzienlijk geholpen heeft. Zonder de noodzaak in te grijpen in de overheidsuitgaven, zouden fundamentele discussies over de buurt- en dorpshuizen, de bibliotheekvoorziening en de zwembaden ongetwijfeld minder makkelijk en minder snel zijn gevoerd.

In de tweede plaats beseffen wij terdege dat wij deze resultaten niet alleen op ons conto mogen schrijven. Het is ook de verdienste van de gemeenteraad, die het aangedurfd heeft soms impopulaire besluiten te nemen. Het is de verdienste van de ambtelijke organisatie, die, geconfronteerd met een aanzienlijke korting op de formatie, alles uit de kast heeft gehaald om onze beleidsvoornemens tot uitvoering te brengen. Maar bovenal is het de verdienste van al die organisaties en instellingen binnen Oosterhout, die samen met ons hebben meegedacht over het bereiken van niet zelden onorthodoxe oplossingen voor ingewikkelde maatschappelijke opgaven. Zo had bijvoorbeeld het voorstel over de toekomstige ontwikkeling van de bibliotheekvoorziening in onze gemeente niet tot stand kunnen komen zonder de constructieve medewerking van bestuur en directie van Theek5. En zo is de voorgenomen renovatie van zwemaccommodatie De Warande in belangrijke mate ook op het conto van de Oosterhoutse zwemverenigingen te schrijven.

En ten slotte past ons enige bescheidenheid, omdat wij – niet alleen letterlijk, maar ook figuurlijk – pas op de helft zijn. In een groot aantal kerndossiers mag het bestuurlijk proces dan zijn afgerond, maar daarmee is het voorgenomen beleid nog niet gerealiseerd. Om een willekeurig voorbeeld te noemen: per 1 april zijn de nieuwe activiteitencentra officieel van start gegaan, maar dat wil niet zeggen dat ze daarmee ook van meet af aan functioneren zoals raad en college voor ogen hebben. Het blijft dus belangrijk de komende twee jaar bestuurlijke tijd en energie te steken in de uitvoering van het gemeentelijk beleid.

Bovendien wachten raad en college de komende twee jaar nog een aantal flinke inhoudelijke uitdagingen, bijvoorbeeld op het gebied van de drie transities (overheveling jeugdzorg, overheveling

Awbz en invoering Wet werken naar vermogen). Er is, met andere woorden, al een hoop gedaan, maar nog een berg te doen.

Achttien kerndossiers: terugblik en vooruitkijken

Bij de start van deze bestuursperiode hebben wij een aantal kerndossiers (eerst zeventien, later achttien) benoemd, die wij als speerpunt van ons beleid willen beschouwen. Dit zijn de dossiers waarop wij extra inzet plegen en waarover wij bij uitstek, aan het eind van deze bestuursperiode, verantwoording willen afleggen. In dit hoofdstuk willen wij graag een actuele stand van zaken per dossier geven, inclusief vooruitblik naar 2013.

Waar verantwoord onderhoudsniveau openbare ruimte terugbrengen naar niveau c. Omvormen groen (van heesters naar gazon)

De raad heeft hierover in de vergadering van oktober 2011 een besluit genomen. Deze besluiten worden nu uitgevoerd.

Toekomstige herinrichting afvalinzameling

De gemeenteraad heeft in principe besloten over te gaan tot invoering van een systeem gebaseerd op tariefsdifferentiatie. In de vergadering van april 2012 heeft de raad vervolgens de beleidsuitgangspunten voor de nieuwe systematiek vastgesteld. Het nieuwe systeem gaat in per 1 januari 2013.

Herontwikkeling Santrijgebied

De gemeenteraad besluit in zijn vergadering van mei 2012 over het masterplan Santrijn. Het nieuwe masterplan voorziet in de verbouwing van Theater De Bussel (inclusief uitbreiding capaciteit kleine zaal), een centrale bibliotheekvestiging, een ondergrondse parkeergarage met daarboven appartementen en grondgebonden woningen en de bouw van drie woontorens langs de Strijenstraat. Tevens voorziet het plan in het opknappen van de buitenruimte. Het masterplan is een uitwerking van de scenariokeuze die de gemeenteraad in februari 2012 gemaakt heeft. Na vaststelling van het masterplan zal het bestemmingsplan worden herzien en kan worden begonnen met het opstellen van een voorlopig en een definitief ontwerp. Ook de architectenkeuze komt in deze fase aan de orde.

H19 Centrum voor de Kunsten

Oorspronkelijk zou H19 Centrum voor de Kunsten onderdak krijgen in het Huis voor Cultuur. Nu dit niet het geval is, zal opnieuw moeten worden gekeken naar de huisvestingsbehoefte van deze instelling. Dit onderzoek kan ertoe leiden dat voor H19 een andere oplossing in beeld komt dan de huidige panden aan de Heuvel. Voor het overige loopt H19 mee in de generieke korting op subsidies, die oploopt tot tien procent aan het eind van deze bestuursperiode.

Bibliotheekvoorziening

Tegelijkertijd met de keuze voor het scenario voor de ontwikkeling van het Santrijgebied heeft de gemeenteraad in januari 2012 besloten centrale vestiging van de bibliotheek aan het Torenplein uit te breiden. De twee filialen in Dommelbergen en Oosterheide worden omgevormd tot een wijkgerichte bibliotheekvoorziening ten behoeve van de doelgroepen ouderen, minder mobiele inwoners en jongeren tot 13 jaar. De nieuwe centrale vestiging zal in 2015 in gebruik worden genomen; op dat moment vindt ook de omvorming van de bibliotheekfilialen plaats.

Onderzoek Outflow

De gemeenteraad krijgt in het najaar van 2012 een voorstel voorgelegd over de inhoudelijke ontwikkeling van Outflow. Momenteel worden de mogelijkheden onderzocht Outflow uit te bouwen tot een breed jongeren centrum, met een accent op jeugd en media. Hiertoe worden gesprekken gevoerd met de omroepen ORTS en ROZO en met het Radius College.

Onderzoek maatschappelijke functie buurthuizen

De gemeenteraad heeft in 2011 besloten over de omvorming van de dorps- en buurthuizen tot activiteitencentra. Onderdeel hiervan is sluiting van de buurthuizen Heidehof (inclusief jongeren centrum De Wieken), Strijen en Schervenheuvel. De gebruikers van deze accommodaties zijn er nagenoeg allemaal in geslaagd om, met ondersteuning van Surplus Welzijn, elders onderdak te vinden. Momenteel wordt onderzocht welke maatregelen nodig zijn om De Pannehoef aan te passen, zodat deze geschikt kan worden gemaakt voor de functie van "Huis voor Amateurs".

Subsidievernieuwing

In januari 2011 heeft de gemeenteraad de nieuwe Algemene Subsidieverordening vastgesteld. Op basis hiervan worden de komende jaren de subsidieregels voor de verschillende beleidsterreinen geactualiseerd. In het nieuwe beleid is het accent meer komen te liggen op het subsidiëren van activiteiten en minder op het in stand houden van verenigingen en organisaties.

Woonvoorzieningen en servicepunt voor ouderen in Dommelbergen

Het college blijft gespist op mogelijkheden om vrijkomende locaties in Dommelbergen te benutten voor een woonvoorziening voor senioren. Met woningcorporatie Thuisvester wordt regelmatig over de mogelijkheden overleg gevoerd. De feitelijke realisatie is overigens wel verantwoordelijkheid van de markt.

Toekomstbestendige zwembaden

De gemeenteraad heeft in maart 2012 een krediet ter beschikking gesteld voor een ingrijpende aanpassing van recreatieoord De Warande tot combi-bad voor geheel Oosterhout. Bij realisatie hiervan zullen de zwembaden De Blikken en Arkendonk worden gesloten. Het masterplan zal nu worden uitgewerkt in een voorlopig en een definitief ontwerp, terwijl ook de procedure zal worden doorlopen die moet leiden tot aanpassing van het bestemmingsplan. De daadwerkelijke renovatie staat gepland voor het winterseizoen 2013/2014, waarna de nieuwe Warande voor de zomer van 2014 haar poorten kan openen.

Toekomst sportaccommodaties Warandelaan en De Contreie

Op basis van een onderzoek naar de maatschappelijke effecten van een mogelijke verplaatsing van TSC naar De Contreie heeft de gemeenteraad in juni 2011 besloten TSC op de huidige locatie te handhaven. Dit betekent dat er een investering nodig is om de accommodatie van de voetbalvereniging bij de tijd te brengen. Het kredietvoorstel daartoe dient in de raadsvergadering van mei. In diezelfde vergadering wordt de gemeenteraad ook gevraagd een krediet ter beschikking te stellen voor de realisatie van een sportaccommodatie op De Contreie, waar VV Oosterhout en OHC'01 onderdak zullen krijgen.

Ontwikkeling De Zwaaiikom

Zoals de stand van zaken nu is, is de verwachting niet dat het op korte termijn tot afronding van dit project zal komen. Dat neemt niet weg dat De Zwaaiikom van groot belang blijft voor de ontwikkeling van Oosterhout.

Ontwikkeling De Contreie

Dit jaar wordt begonnen met het bouwrijpmaken van deze laatste fase van het uitbreidingsgebied Vrachelen. Tevens zal worden begonnen met de uitgifte van kavels. Vanwege de verander(en)de woningmarkt is het wel van het grootste belang bij de uitvoering van dit plan een aanzienlijke mate van flexibiliteit te hanteren.

Brede aanpak voorzieningen

De resultaten van de Brede aanpak voorzieningen worden in het volgende hoofdstuk gepresenteerd. Volledigheidshalve wordt daarnaar verwezen.

Opstellen economische visie

De gemeenteraad heeft in zijn vergadering van december 2011 de Agenda Economie 2012-2015 vastgesteld, waarmee de hoofdlijnen van economisch beleid voor deze bestuursperiode zijn vastgelegd. Als het gaat om het creëren van (nieuwe) werkgelegenheid, is de realisatie van bedrijventerrein Everdenberg-Oost van belang. De gemeente heeft daar inmiddels grondposities verworven. Belangrijk voor de ontwikkeling van dit bedrijventerrein is dat er duidelijkheid komt over de ontsluiting, via de "nieuwe" N629. Met de gemeente Dongen en de provincie is overeenstemming bereikt over het te volgen proces, waardoor een "knip" – en dus eerdere ontsluiting van Everdenberg – mogelijk wordt. De provincie beslist in het najaar van 2012 over het beschikbaar stellen van gelden voor de aanleg. Daarna wordt een start gemaakt met het inpassingsplan voor de N629. De procedure hiervoor loopt gelijk aan die van de procedure voor het bestemmingsplan Everdenberg-Oost.

Vormgeving nieuw Wmo-beleid

Met het vaststellen van het Wmo-beleidsplan heeft de gemeenteraad in december 2011 de kaders voor het nieuwe Wmo-beleid vastgesteld. Kernpunt van het nieuwe beleid is dat wij een verschuiving van individuele naar collectieve voorzieningen tot stand willen brengen. Een dergelijke benadering past beter in de uitgangspunten van de Wmo: een sterker accent op de eigen verantwoordelijkheid, het bevorderen van zelfredzaamheid en, indien nodig, eerst een beroep doen op de eigen omgeving. Een dergelijke aanpak krijgt bij uitstek vorm binnen de sociale wijkteams, waarmee de gemeente en haar maatschappelijke partners een experiment zijn begonnen. Ze heeft daarnaast het voordeel dat hierdoor de uitgaven voor (relatief dure) individuele voorzieningen beter in de hand kunnen worden gehouden.

Ontwikkelingen op het gebied van sociale zekerheid

De kaders voor het lokale sociale zekerheidsbeleid zijn helder beschreven in de door de gemeenteraad aangenomen Nota herijking beleid sociale zekerheid (november 2011), het beleidsplan sociale zekerheid en de beleidsnota schuldhulpverlening. Met vaststelling van de Nota herijking heeft de gemeenteraad keuzes gemaakt in de verdeling van de beschikbare middelen voor re-integratie. Verder heeft het college het gemeentelijk beleid aangepast aan de nieuwe Wet werk en bijstand. De wijzigingen in deze wet lopen feitelijk inhoudelijk vooruit op de Wet werken naar vermogen (Wwnv), die per 1 januari 2013 van kracht zal worden. Voor meer informatie hierover verwijzen wij u naar het hoofdstuk in deze Perspectiefnota over de drie grote transities.

Tot slot

De voortgang binnen de achttien kerndossiers bevestigt het beeld zoals al in de inleiding op dit hoofdstuk is geschetst. Met name in bestuurlijke zin zijn er al veel stappen gezet, slechts een enkel dossier is nog niet in de gemeenteraad besproken. In de komende twee jaar zal het er vooral om gaan het nieuwe beleid ook daadwerkelijk om te zetten in uitvoering.

Een stad is vooral wat er gebeurt: de visie op Voorzieningen

Het Oosterhoutse gemeentebestuur heeft in het eerste decennium van deze eeuw een krachtige visie op de toekomstige ontwikkeling van Oosterhout vastgesteld. Deze visie op “Oosterhout Familiestad” is sindsdien nader uitgewerkt in een ambitieus woningbouwprogramma, een stevige (regionale) opgave op het gebied van economie en een integrale aanpak van de in- en externe bereikbaarheid. Oosterhout staat dus voor de komende vijftien tot twintig jaar meer dan behoorlijk in de steigers, met één uitzondering. Op het gebied van voorzieningen zijn weliswaar in sommige individuele dossiers belangrijke stappen vooruit gezet, maar ontbreekt het aan een integraal toekomstbeeld. Zo'n integraal toekomstbeeld vinden wij belangrijk, omdat de aanwezigheid van “voorzieningen” een steeds zwaardere factor wordt in de afweging die bedrijven of huishoudens maken bij de keuze van hun vestigingslocatie. Steden die gunstig liggen ten opzichte van grote concentraties werk en natuur en bovendien een gevarieerd aanbod aan voorzieningen hebben, blijken de grootste aantrekkingskracht te hebben op verhuizende huishoudens.

Samen met de partners naar een toekomstvisie

Het Oosterhoutse gemeentebestuur wil daarom in deze bestuursperiode, samen met zijn maatschappelijke partners, de contouren schetsen voor een voorzieningenniveau waarmee Oosterhout nog decennia vooruit kan. Het doel is te komen tot een gezamenlijk gedragen beeld van de voorzieningen op het gebied van onderwijs, sport, zorg en welzijn, toerisme en recreatie en detailhandel. Een inhoudelijke agenda die Oosterhout voorbereidt op de toekomst. Een manifest bovendien dat meer afzenders kent dan alleen het Oosterhoutse gemeentebestuur; ook de belangrijke maatschappelijke partners van de gemeente kunnen zich in deze aanpak vinden en hebben de bereidheid mee te helpen aan de uitvoering ervan.

Juist om die reden is ervoor gekozen in dit proces nauw met onze maatschappelijke partners op te trekken. In de eerste plaats omdat het zonde zou zijn de expertise onbenut te laten die de in Oosterhout actieve instellingen hebben. Daarnaast is er het besef dat het gemeentebestuur weliswaar zelf tal van ideeën kan ontwikkelen, maar dat het voor de realisatie daarvan toch in hoge mate afhankelijk is van zijn maatschappelijke partners. En bovendien biedt een dergelijke aanpak mogelijkheden tot het verkennen en sluiten van nieuwe allianties tussen partijen onderling. Een dergelijke aanpak past dus bij uitstek bij de nieuwe, orkestrerende rol van de lokale overheid: de omstandigheden creëren waaronder anderen ontwikkelingen tot stand kunnen brengen.

De eerste gedachtewisseling over de ontwikkeling van de Oosterhoutse voorzieningen heeft in september 2011 plaatsgevonden in de historische omgeving van het klooster Sint-Catharinadal. Bestuurders en experts op het gebied van voorzieningen hebben daar samen met het college van b. en w. de eerste contouren van een gezamenlijke aanpak verkend. De uitkomsten van deze eerste conferentie vormen de basis voor een vervolgsymposium, in april 2012, op het Mgr. Frenckencollege. Daar hebben wij met vertegenwoordigers van een keur aan Oosterhoutse verenigingen, organisaties en instellingen verder van gedachten gewisseld over het voorzieningenniveau in onze gemeente. De uitkomst van beide bijeenkomsten is verwerkt in dit hoofdstuk.

Niet bij woorden alleen

Het college wil het overigens niet bij woorden alleen laten. De afgelopen jaren is op het gebied van voorzieningen al het nodige in gang gezet en tot stand gebracht. Soms door de gemeente, maar veel vaker door het particulier initiatief, al dan niet in samenspraak met de lokale overheid. Te denken valt onder andere aan:

- het plan voor de nieuwe zwembadaccommodatie op de Warande;
- de herontwikkeling van het Santrijengebied, inclusief verbouwing van het theater en een nieuwe centrale bibliotheek.
- de bouw van een nieuw verpleeghuis aan het Slotjesveld;
- de vestiging van een leisurecentre met bioscoop aan de Statendamweg;
- de komst van een aantal nieuwe supermarkten;
- de plannen voor een crematorium bij bedrijventerrein Vijf Eiken;
- de renovatie van de sportaccommodaties van Twins en TSC (voorgenomen) en de aanleg van het sportpark op De Contreie;
- de aanleg van een zestig kilometer lange mountainbikeroute.

De visie op voorzieningen: niet alleen op de wereld

De kwaliteiten van Oosterhout Familiestad worden niet alleen bepaald door voorzieningen die binnen de eigen gemeentegrenzen zijn te vinden. Ook "grootstedelijke" voorzieningen die dichtbij – op een per openbaar vervoer makkelijk bereisbare afstand – voorhanden zijn, vergroten de aantrekkelijkheid van onze gemeente. Voor Oosterhout is daarbij vooral de relatie met Breda van belang.

De aantrekkelijkheid van Oosterhout als woonplaats – met name voor mensen boven de dertig jaar – ligt in een combinatie van een goede en veilige woonomgeving, een gevarieerd en kwalitatief goed woningaanbod en een meer dan voldoende aanbod aan basisvoorzieningen "om de hoek". En voor wie meer wil, ligt Breda op slechts twintig minuten reizen met de bus. Vanuit die gedachte is bijvoorbeeld een goed uitgerust stadshart met een voldoende en kwalitatief hoogwaardig aanbod op het gebied van horeca een absolute noodzaak. Maar tegelijkertijd zal niemand verwachten dat Oosterhout snel in beeld is als vestigingsplaats voor hoger beroepsonderwijs of voor een evenementenhal. Daarvoor ontbreekt simpelweg het (lokale) draagvlak.

Overigens is er geen sprake van "eenrichtingsverkeer" met Breda. Andersom werkt het precies zo. De aantrekkelijkheid van Breda als vestigingsplaats voor (nieuwe) bedrijven wordt mede bepaald door de woonkwaliteit in een gemeente als Oosterhout.

Aanbeveling 1

Op het gebied van voorzieningen zijn Breda en Oosterhout complementair. Oosterhout concurreert niet met Breda, maar benut de nabijheid van Breda juist om haar eigen positie en aantrekkelijkheid te versterken.

Kansen voor onderwijs

Voor een Familiestad als Oosterhout is een volwaardig aanbod aan voortgezet onderwijs, liefst met een goede aansluiting op met middelbaar beroepsonderwijs een absolute vereiste. Met name voor gezinnen met kinderen in de schoolgaande leeftijd is een gevarieerd onderwijsaanbod een belangrijke overweging om zich in een bepaalde stad te vestigen of te blijven. De ambitie is dat iedere Oosterhoutse jongere tot en met achttien jaar in de gelegenheid moet zijn in de eigen gemeente onderwijs te volgen.

Aanbeveling 2

Een kwalitatief hoogwaardig onderwijsaanbod in Oosterhout vergt continue aandacht en blijvende investeringen. Dat uit zich op verschillende manieren:

- *Scholen voor voortgezet onderwijs werken nauwer met elkaar samen, waardoor de aansluiting tussen de verschillende vormen van voortgezet onderwijs wordt verbeterd. De gedachte van "één poort" voor het gehele voortgezet onderwijs wordt nader uitgewerkt.*
- *De aansluiting van vmbo en mbo in Oosterhout wordt verbeterd. Voor praktijkgerichte leerlingen komt er één aaneengesloten beroepsopleiding, resulterend in een startkwalificatie.*
- *De aantrekkelijkheid van het voortgezet onderwijs wordt mede bepaald door de omgeving waarin het wordt aangeboden. Op de langere termijn zijn hier aanzienlijke investeringen nodig.*
- *Uitbreiding van het aanbod van het middelbaar beroepsonderwijs – volgens het Flash-concept van een opleiding via een "studentenbedrijf" – zorgt ervoor dat het mbo een stevige basis in Oosterhout krijgt. Om het aanbod vanuit het mbo te kunnen laten aansluiten op de vraag vanuit de markt, is overleg met ondernemersorganisaties en grote werkgevers in de gemeente noodzakelijk. Gezien de lokale situatie, ligt het voor de hand daarbij in eerste instantie te focussen op mbo-opleidingen op het gebied van techniek en van zorg.*

Kansen voor zorg

Als gevolg van demografische ontwikkelingen zet zich de komende twintig jaar ook in Oosterhout een sterke vergrijzing door. Het is evident dat deze vergrijzing zal leiden tot een toenemende vraag

om zorg. Tegelijkertijd staat ook vast dat de zorg zoals Oosterhout die nu nog kent, niet meer op dezelfde wijze aangeboden kan blijven worden. Dat heeft niet alleen te maken met toenemende kosten van zorg en een dreigend tekort aan personeel, maar ook met het gegeven dat de oudere van de toekomst een heel andere zorgvraag zal hebben dan de oudere van nu.

Aanbeveling 3

Krapte op de arbeidsmarkt, demografische ontwikkelingen en de toenemende kwaliteitsvraag vragen een fundamenteel andere benadering van de zorg:

- *Gemeente en zorgverleners moeten investeren in een grotere zelfredzaamheid – ook in financiële zin – van zorgvragers. Datgene wat mensen zelf nog wèl kunnen, dient uitgangspunt van beleid te zijn.*
- *Technische innovaties (domotica) zijn een belangrijk instrument bij zorgvernieuwing. Niet alleen omdat deze het mogelijk maken met minder mensen hetzelfde of meer werk te doen, maar ook omdat technische innovaties de kwaliteit van het dagelijks leven van ouderen sterk verbeteren.*
- *Wijkgericht werken wordt ingezet als methode om individuele Oosterhouters die in de problemen (dreigen te) raken, te ondersteunen. Een wijkgerichte aanpak biedt de volgende voordelen:*
 - *Snellere signalering van mogelijke (probleem)situaties en daardoor eerdere interventie.*
 - *Als gevolg daarvan afname van het beroep op, vaak duurder, algemene voorzieningen en tegengaan van medicalisering.*
 - *Een integrale aanpak op individueel niveau vanuit verschillende disciplines.*
 - *(Oudere) Oosterhouters kunnen zo lang mogelijk in de vertrouwde omgeving wonen.*

Een dergelijke accentverschuiving vereist overigens wel de bereidheid van betrokken instellingen om hun werkzaamheden op het niveau van de wijk te (her)organiseren. Binnen deze aanpak is een belangrijke rol weggelegd voor sociale wijkteams, die als belangrijkste taak hebben mensen te helpen hun eigen problemen op te lossen. Als dat niet meer lukt, zorgen ze voor doorgeleiding.

Al deze ontwikkelingen vereisen een andere professionaliteit van al diegenen die binnen zorg en welzijn werkzaam zijn.

Kansen voor cultuur, sport en vrijetijdseconomie

Veel minder specifiek gericht op één bepaalde doelgroep zijn de voorzieningen die de gemeente Oosterhout kent op het gebied van sport, cultuur en vrijetijdseconomie. Belangrijkste constatering is dat Oosterhout hier moet proberen haar sterke kanten beter over het voetlicht te brengen en haar natuurlijke kansen beter te benutten. Met name in de samenwerking tussen de verschillende partners lijkt hier nog een wereld te winnen. Een tweede constatering is dat voorzieningen die in eerste instantie bedoeld zijn of lijken voor bezoekers van buiten, alleen kans op succes hebben als ze ook draagvlak binnen de lokale gemeenschap hebben: een driesterrenrestaurant waar geen enkele Oosterhouter ooit een vorkje zal komen prikken, zal het uiteindelijk niet redden.

Aanbeveling 4

Op het gebied van vrijetijdseconomie is er in de samenwerking tussen detailhandel enerzijds en de toeristische sector anderzijds nog een wereld te winnen. Te denken valt daarbij onder andere aan het gezamenlijk ontwikkelen van één beleid gericht op Oosterhout Promotie en het aanbieden van op bezoekers gerichte arrangementen. Om dergelijke initiatieven ook in financiële zin te kunnen aanjagen, is het instellen van een fonds, te bekostigen uit een verhoging van de toeristenbelasting, het overwegen waard.

Overigens zouden in deze samenwerking ook de “parels” van Oosterhout – bijvoorbeeld het Warandegebied, de Heilige Driehoek, de landelijke omgeving van Oosterhout, inclusief de drie kerkdorpen – beter moeten worden benut. Hier liggen kansen om het vermogen van Oosterhout verder uit te bouwen om zich op toeristisch-recreatief gebied.

In de realisatie van deze voornemens liggen er mogelijkheden gebruik te maken van de kennis die aanwezig is bij de NHTV in Breda.

Aanbeveling 5

De ondernemers in de Oosterhoutse binnenstad ondervinden steeds meer de effecten van de groei van het internetwinkelen. Wil het stadscentrum desondanks zijn aantrekkelijkheid voor bezoekers behouden, dan is het zaak te blijven investeren in kwaliteit, service, maar bovenal ook in de aantrekkelijkheid en beleving van het stadshart zelf. Het door de gemeenteraad vastgestelde Actieplan Stadshart biedt hiervoor de nodige aanknopingspunten. Hier ligt in eerste instantie een verantwoordelijkheid voor de ondernemers zelf, maar de gemeente kan een dergelijk proces wel faciliteren. Een eerste stap daartoe is gezet door de binnenstad aan te wijzen als BI-Zone (business-investeringszone). Hierdoor komen middelen beschikbaar om gezamenlijke acties uit te voeren.

Aanbeveling 6

Zowel op het gebied van professionele als amateurkunst is Oosterhout goed bedeeld. Met de aanstaande opening van het Huis voor Amateurs krijgt de gemeente de beschikking over een voorziening waar veel Oosterhoutse amateurverenigingen onderdak kunnen krijgen. Het is de bedoeling dat het Huis voor Amateurs meer wordt dan alleen een “kunstverzamelgebouw”; in het ideale geval wordt het een broedplaats waar kunstbeoefenaars tot nieuwe samenwerkingsverbanden en nieuwe initiatieven komen.

Desalniettemin is er op dit beleidsterrein een aantal ontwikkelingen dat om aandacht vraagt dan wel waar zich kansen voordoen:

- *Amateurverenigingen hebben soms moeite een nieuw publiek of nieuwe doelgroepen te bereiken. Dat kan verbeterd worden door de bestaande pr-middelen beter in te zetten (VVV, UitPunt) of door bijvoorbeeld ieder cultureel seizoen te starten met een bijeenkomst waar “cultureel Oosterhout” zich presenteert.*
- *Mogelijkheden tot samenwerking tussen beoefenaars van amateur- en professionele kunst worden te weinig benut.*
- *Er is in toenemende mate, ook in Oosterhout, vraag naar mogelijkheden voor zingeving en contemplatie. Hier liggen met name kansen als het gaat om hergebruik van vrijkomende kerkgebouwen.*

Aanbeveling 7

Het maatschappelijk belang van sport – bewegen, bijbrengen van normen en waarden – wordt op dit moment onvoldoende onderkend. Dit zou de insteek van de nieuw op te stellen gemeentelijke Sportnota moeten zijn. Meer aandacht voor het maatschappelijk belang van sport betekent ook dat wordt nagedacht over het inzetten van sport als instrument voor sociale cohesie binnen de wijken. Daar ligt dan niet alleen een verantwoordelijkheid voor sportverenigingen en gemeente, maar nadrukkelijk ook voor onderwijs (aandacht voor bewegingsonderwijs) en zorg- en welzijnsorganisaties. Daarnaast is het van belang ook sportondernemingen (sportscholen) bij deze ontwikkeling te betrekken.

In diezelfde Sportnota wordt tevens aangegeven op welke manier de gemeente Oosterhout talentontwikkeling gaat ondersteunen. Met de realisatie van een topsport-trainingsfaciliteit op De Warande wordt daarin al een eerste stap gezet.

Hoe nu verder?

Met deze zeven aanbevelingen alleen zijn we er natuurlijk niet. Het zal de komende jaren ook vooral aankomen op uitvoering van deze voornemens, in samenwerking met onze maatschappelijke partners. Dat zal niet vanzelf gebeuren. Nog voor de zomervakantie zullen wij een besluit nemen over de wijze waarop wij de uitvoering van de Brede aanpak voorzieningen in de gemeentelijke organisatie zullen verankeren.

Een gemeente staat niet alleen: Oosterhout en de regio

Lokaal wat kan, (sub)regionaal wat nodig is. In die zeven woorden laat zich onze visie op de positie van Oosterhout in de intergemeentelijke samenwerking het makkelijkst samenvatten. Samenwerking tussen gemeenten doen we alleen maar als we er ook daadwerkelijk profijt van hebben. Of, preciezer nog: als onze burgers er beter van worden. Dat laatste is en hoort te allen tijde uitgangspunt nummer één bij intergemeentelijke samenwerking te zijn. Het is geen doel op zich, maar een middel om een doel te bereiken. En dus is het niet opportuun een discussie te voeren over de voors en tegens van “de intergemeentelijke samenwerking”. Het zou namelijk niet moeten gaan over het instrument zelf, maar over de toepassing ervan.

Intergemeentelijke samenwerking staat sinds enige tijd weer vol in de publieke belangstelling. Op zichzelf is dat niet onlogisch. Zo zijn de problemen die op gemeenten afkomen – onder als gevolg van verdere decentralisaties – zo omvangrijk, dat je je kunt afvragen of individuele gemeenten nog voldoende expertise in huis hebben om die het hoofd te bieden. Daar waar gemeenten zoeken naar mogelijkheden om de bedrijfsvoering verder te optimaliseren, wordt al snel naar samenwerking tussen gemeenten gekeken. Gemeentegrensoverschrijdende vraagstukken – woningbouw, arbeidsmigranten, bedrijventerreinen – vragen op hun minst om afstemming, zo niet beleidsinhoudelijke samenwerking. En als het om strategische vraagstukken gaat – hoe positioneren we onszelf ten opzichte van onze concurrenten, bijvoorbeeld als het gaat om infrastructuur en economie – dan is niet de individuele gemeente, maar de grotere regio de gesprekspartner van andere overheden.

De aanleiding dan wel noodzaak op regionaal niveau samen te werken, is dus steeds verschillend. De daarbij passende oplossing zal dan ook altijd maatwerk blijven. Zij het met één gemeenschappelijke noemer: de burger moet er beter van worden. Bijvoorbeeld omdat de kwaliteit van de dienstverlening toeneemt of omdat hij minder hoeft te betalen voor bepaalde gemeentelijke diensten. Natuurlijk is een burger blij als hij ziet dat in zijn gemeente de jeugdzorg goed kan worden vormgegeven, omdat verschillende gemeenten de krachten bundelen. En als de regio erin slaagt zijn economische positie te versterken of de infrastructuur te verbeteren, dan heeft ook een individuele burger daarvan uiteindelijk profijt.

Uit de bovenstaande voorbeelden mag blijken dat intergemeentelijke samenwerking steeds maatwerk is. Bepaalde vraagstukken vragen om een bepaalde aanpak op een bepaalde schaal en maat. Waar het niet meer dan logisch is om voor de strategische agendazetting de schaal van West-Brabant te gebruiken, is het evenzeer voor de hand liggend dat voor samenwerking op het gebied van uitvoering van beleid een veel kleinere schaal wordt gekozen. Dat dit leidt tot een lappendeken van verschillende samenwerkingsverbanden met verschillende partners op verschillende niveaus, is daarvan de logische consequentie.

Voor ons college gelden, met de hierboven geformuleerde overweging als vertrekpunt, de volgende uitgangspunten:

- Inhoud gaat voor vorm. Dus samenwerking niet starten van uit een bepaalde organisatorische blauwdruk, maar de samenwerking eerst inhoudelijk laten groeien, om van daaruit te komen tot de keuze voor een bepaalde structuur.
- Geen exclusieve partners. Per opgave wordt bekeken met welke gemeenten het best kan worden samengewerkt.
- Geen exclusieve schaal. Zo werkt Oosterhout op het gebied van veiligheid en brandweer samen binnen de Politieregio Midden-Brabant, maar is er op het gebied van welstand en monumenten een samenwerkingsverband met één andere gemeente.
- Geen herschikking van het bestuurlijk landschap en bestuurlijke verantwoordelijkheden. Intergemeentelijke samenwerking is en blijft een kwestie van verlengd lokaal bestuur, waarin individuele colleges verantwoording afleggen aan individuele gemeenteraden.

Verder zijn wij van mening dat de overige uitgangspunten voor de intergemeentelijke samenwerking helder omschreven staan in de door uw gemeenteraad vastgestelde Nota verbonden partijen. Met name de zeven kaderstellende spelregels (informatievoorziening, bestuurlijke verantwoordelijkheid, bestuur verbonden partijen, actieve ondersteuning, behandeling begroting en jaarrekening, aangaan van een verbonden partij en het financieel instrumentarium) bieden nog steeds voldoende houvast, ook voor de raad, voor het omgaan met intergemeentelijke samenwerking.

Samenwerking in West-Brabant: strategische opgaven staan voorop

De afgelopen jaren heeft de discussie over intergemeentelijke samenwerking vooral in het teken gestaan van samenwerking op de schaal van West-Brabant. Terecht, want daar is veel in beweging gezet en veel gebeurd. West-Brabant wordt inmiddels als een serieus te nemen gesprekspartner door hogere overheden gezien. Oosterhout wil in die samenwerking zijn verantwoordelijkheid nemen, ook als het om inzet van de gemeentelijke organisatie gaat.

Wij zijn echter ook van mening dat er voor de Regio West-Brabant nog winst te behalen is als het om “rolvastheid” gaat. Samenwerking op strategische schaal moet ook gaan over strategische onderwerpen. Onderwerpen die per definitie – vanwege hun omvang, impact of samenhang – op het niveau van West-Brabant dienen te worden aangepakt. Daarin schuilt de kracht van de samenwerking tussen de negentien gemeenten. Wij zullen er alert op zijn en blijven dat die kracht niet wordt ondermijnd doordat de Regio taken naar zich toetrekt die volgens ons veel effectiever en efficiënter op het niveau van de individuele gemeente of van de subregio kunnen worden uitgevoerd.

De Amerstreekgemeenten: samen voor een beter resultaat

De gemeenten Drimmelen, Geertruidenberg en Oosterhout verkennen sinds een jaar de mogelijkheden om de samenwerking tussen de drie gemeenten te versterken. Samenwerking tussen de drie Amerstreekgemeenten is om een aantal redenen op dit moment actueler dan ooit.

In de eerste plaats is er het streven, bij alle drie gemeenten, om de dienstverlening en bedrijfsvoering efficiënter vorm te geven. Op een aantal beleidsterreinen liggen er door samen te werken uitgelezen kansen de kwetsbaarheid van de individuele organisaties te verminderen, optimaal gebruik te maken van elkaars kwaliteiten en voor het behalen van financiële (schaal)voordelen.

De tweede reden is gelegen in de grote decentralisaties die deze bestuursperiode op de gemeenten afkomen: de Wet werken naar vermogen, de overheveling van extramurale begeleiding naar de Wet maatschappelijke ondersteuning en de overheveling van de jeugdzorg. Het betreft hier drie omvangrijke transities, die we minimaal met de drie gemeenten zullen gaan oppakken, complex naar de inhoud en met aanzienlijke financiële risico's waarbij een zo hoog mogelijke kwaliteit tegen zo laag mogelijke kosten zullen moeten worden behaald. Hier geldt te meer dat gemeenten elkaars kracht moeten zoeken om deze omvangrijke opgave tot een goed eind te brengen.

Daarnaast is er – de derde reden – historisch gegroeid sprake van een nauwe relatie tussen de drie gemeenten onderling. De Amerstreekgemeenten kennen een eigen subregionale woning- en arbeidsmarkt, zijn qua voorzieningen op elkaar aangewezen en werken bijvoorbeeld al nauw samen op het gebied van (watergebonden) recreatie. Dit maakt het niet meer dan logisch ook op het gebied van afstemmen en coördineren van beleid elkaar vaker op te zoeken dan in het verleden het geval was.

En ten slotte is er een overweging van meer strategische aard. Het feit dat momenteel de samenwerking op het niveau van West-Brabant zowel qua structuur als inhoudelijk naar een hoger plan getild wordt, versterkt de noodzaak na te denken over de positionering van de Amerstreek binnen de grotere West-Brabantse samenwerking. Daarbij bestaat ons inziens ook nadrukkelijk de mogelijkheid dit strategische partnerschap uit te breiden met de drie gemeenten in het Land van Heusden en Altena.

De drie gemeentebesturen hebben er uitdrukkelijk voor gekozen de intensivering van de samenwerking vooral “van onderop” tot stand te laten komen. Dit betekent dat eerst onderzocht is op welke terreinen van beleid en uitvoering samenwerking het meest kansrijk is, waar de meeste

efficiency- en kwaliteitswinst valt te halen. De eerste resultaten hiervan worden nog voor de zomervakantie zichtbaar.

De Amerstreekgemeenten kiezen er niet voor nu al uitgebreid van gedachten te wisselen over de exacte organisatorische en juridische vorm waarin deze samenwerking gegoten dient te worden. Inhoud staat voor ons voorop. Een discussie over het juridisch en organisatorisch kader voor de intergemeentelijke samenwerking zou op dit moment hiervan alleen maar afleiden. Structuurdiscussies zijn pas aan de orde als blijkt dat de samenwerking tussen de Amerstreekgemeenten hiermee ook daadwerkelijk een stap verder wordt geholpen. Wel lijkt het ons verstandig om met de drie gemeenten een werkbudget ter beschikking te stellen, waarmee het proces van samenwerking ook in financiële zin kan worden ondersteund.

De colleges van Drimmelen, Geertruidenberg en Oosterhout zijn de overtuiging toegedaan dat de meerwaarde van samenwerking op het niveau van de Amerstreek meer dan voldoende aangetoond kan worden. In de richting van onze gemeenteraden, in de richting van onze ondernemers, in de richting van onze inwoners en naar onze werknemers toe als aantrekkelijk werkgever. Maar in de laatste plaats zeker ook – met de Bestuurskrachtmeting in het najaar van 2012 in het vooruitzicht – in de richting van het provinciebestuur.

De uitdaging in de tweede helft: de grote transities

Een van de grote uitdagingen waar de gemeente Oosterhout – en met haar alle andere gemeenten in Nederland – de komende twee jaar staat, is het tot een goed einde brengen van de drie “grote transities”. Het gaat om een overheveling van taken die in het Nederlands openbaar bestuur zelden is voorgekomen:

- de invoering van de Wet werken naar vermogen (Wwnv);
- de overheveling van de extramurale begeleiding vanuit de Algemene wet bijzondere ziektekosten (Awbz) naar de gemeenten (Wet maatschappelijke ondersteuning);
- de overheveling van de verantwoordelijkheid voor jeugdzorg van de provincie naar de gemeenten.

Deze drie transities hebben onmiskenbaar op zijn minst raakvlakken, zowel inhoudelijk als qua proces. Daarom is het verstandig deze drie grote operaties vanuit één gezamenlijke opvatting aan te vliegen, hoe onderscheidend ze vervolgens in de uitwerking ook zullen zijn.

Wat bindt de grote transities?

Eén bestuurlijk uitgangspunt

De drie transitieis kenmerken zich door een aantal gemeenschappelijke uitgangspunten:

- Het gaat bij alle drie om “begeleiding”. Bij de Wet werken naar vermogen om begeleiding naar werk, bij de overheveling om begeleiding naar een zinvolle dagbesteding en bij de jeugdzorg om begeleiding naar goed opgroeien en goed opvoeden.
- In alle drie transities zijn de acties erop gericht dat iedere individuele burger naar vermogen aan de samenleving deelneemt. De meesten kunnen dat op eigen kracht, sommigen hebben daartoe een steun(tje) in de rug nodig. De actieve bemoeienis van de overheid richt zich voornamelijk op deze laatste categorie.
- Bij alle drie speelt eigen verantwoordelijkheid een grote rol. Zoals wij in de inleiding bij de begroting 2012 al hebben aangegeven, stellen wi eigen verantwoordelijk voorop. Eerst proberen zaken zelf op te lossen. Lukt dat niet, dan steun zoeken in de omgeving en pas in laatste instantie een beroep doen op (specialistische) professionele ondersteuning. Voor de Wwnv betekent dit dat de uitkeringsgerechtigde in eerste instantie zelf verantwoordelijk is voor het vinden van een baan. In de jeugdzorg legt dit principe de primaire verantwoordelijkheid bij ouders of verzorgers. Nieuw kan deze gedachte niet zijn, omdat zij ook ten grondslag ligt aan het Wmo-beleid van de gemeente Oosterhout.

Dit betekent dat in alle drie transities onderscheid te maken is tussen:

- de “nuldelijn”: eigen kracht van burgers, informele netwerken;
- de eerste lijn: een integrale aanpak in de “frontlinie”. Dit kan bijvoorbeeld via sociale wijkteams, waarmee ook nu in Oosterhout geëxperimenteerd wordt;
- de tweede lijn: specialistische hulpverlening en diagnostiek.

De uitdaging is daarbij met name de “nulde”- en eerstelijns te versterken, waardoor het beroep op de tweede lijn kan afnemen. Daarmee is zeker een financieel belang gemoeid, aangezien specialistische hulp nu eenmaal aanzienlijk duurder is. Maar er is ook een inhoudelijk voordeel: wie op eigen kracht of met de ondersteuning van de directe omgeving zijn plaats in de samenleving weet terug te vinden of te behouden, werkt aan zijn eigen onafhankelijkheid, eigenwaarde en zelfbewustzijn.

Inhoudelijke samenhang

Er is zeker ook inhoudelijke samenhang tussen de drie transities. Een paar voorbeelden:

- De lijn tussen de werkzaamheden die werknemers van WAVA!GO enerzijds verrichten en gebruikers van het dagactiviteitencentrum van Prisma, is een dunne. De ene doelgroep valt onder de werking van de Wwnv, de ander onder extramurale begeleiding. Niet alleen de werkzaamheden vloeien in elkaar over, beide doelgroepen maken nu nog gebruik van ieder hun eigen vervoerssysteem voor “woon-werkverkeer”. Overigens zou je hier zelfs nog verder kunnen kijken door hierbij ook het leerlingenvervoer voor speciaal onderwijs te betrekken.
- De stelling dat aan de voorkant investeren in een goede jeugdzorg ertoe leidt dat jongeren vaker hun opleiding zullen afmaken en daardoor meer kans maken op de arbeidsmarkt, lijkt evenzeer onomstreden. Hier is de relatie tussen Wwnv en jeugdzorg onmiskenbaar.

- De drie beleidsterreinen raken met elkaar verweven op het niveau van het gezin, wanneer er sprake is van multi-problematiek. Dat zal in die gevallen vragen om een integrale aanpak (één plan per gezin), waarbij het mogelijk zou moeten zijn te komen tot één geïntegreerde indicatie per gezin.

Nadeel is wel dat er op dit moment nog geen zicht is op hoe de bijbehorende budgetten naar het rijk worden overgeheveld. Het zou een positieve ontwikkeling zijn indien de wetgever tot “ontschotting” zou besluiten, waardoor gemeenten met budgetten kunnen schuiven. Dan zouden bijvoorbeeld budgetten vanuit de Wwnv kunnen worden ingezet om, via een goede jeugdzorg, jeugdwerkloosheid te voorkomen.

Een financieel omvangrijke operatie

Met de overheveling van de drie transitieën stijgt de uitkering van het Gemeentefonds voor Oosterhout van circa 25 miljoen euro. Dat is ongeveer de helft van wat de gemeente nu via het Gemeentefonds ontvangt. Omdat het rijk ervan uitgaat dat gemeenten deze over te hevelen taken efficiënter kunnen uitvoeren, zal er sprake zijn van een korting op het budget: gemeenten moeten het voor minder (kunnen) doen dan het rijk voorheen. Bij de Wwnv speelt daarbij nog een forse verlaging van het budget voor de uitvoering van de sociale werkvoorziening, als gevolg van het kabinetsbeleid om het beroep op deze regeling aanzienlijk terug te dringen. Door deze kortingen wordt de druk op gemeenten om (efficiency)winst te behalen, opgevoerd. Wij willen deze financiële uitdaging langs drie lijnen oppakken:

- Door kritisch te kijken naar processen en procedures in de uitvoering van de drie regelingen. Uit gesprekken met professionals binnen de betrokken sectoren doemt het beeld op van een uitgebreide en tijdrovende verantwoordingssystematiek. Door deze sterk te vereenvoudigen – en meer uit te gaan van de kwaliteit van de professionals in het veld – moet hier efficiencywinst te halen zijn.
- Eenzelfde mogelijkheid doet zich voor door slim te gaan samenwerken met andere gemeenten. “Slim” betekent hier ook het leveren van maatwerk. Want zelfs binnen de drie transitieën zijn de opgaven qua schaal en maat divers. De “nulde”- en eerstelijns zal in de regel op lokaal of subregionaal niveau kunnen worden aangeboden, terwijl bij specialistische hulp het zinvol lijkt te kiezen voor de regionale schaal. Om een voorbeeld uit de jeugdzorg aan te halen: het ligt erg voor de hand de diensten die nu via het Centrum voor Jeugd en Gezin worden aangeboden, op lokaal niveau te organiseren. Maar aan de andere kant zijn er binnen jeugdzorg ook onderdelen waarmee Oosterhout zo weinig te maken krijgt (jeugdreclassering, zorg voor kinderen met specifieke gedragsstoornissen), dat het weinig effectief is die op het niveau van de gemeente te regelen.
- En ten slotte zijn er ons inziens synergievoordelen te halen door kritisch te kijken naar de “overlap” in uitvoering die tussen de drie transitieën bestaat. Het hierboven al genoemde voorbeeld van het samenvoegen van de verschillende vormen van “woon/werkverkeer” scheelt al weer een paar busjes – en de daarmee gepaard gaande kosten – per dag.

Maar toch zijn er ook verschillen

De hierboven geschetste samenhang zou ervoor kunnen pleiten om de drie transitieën als het ware ook “in één beweging” door het voorbereidings- en besluitvormingsproces te voeren. Daaraan zitten zeker (theoretische) voordelen, maar ook een fors aantal praktische bezwaren:

- Het tijdstraject is anders. De Wwnv gaat per 1 januari 2013 in. Op dat moment zou ook de overheveling van de extramurale begeleiding een feit moeten zijn. Alleen de jeugdzorg gaat pas twee jaar later over: op 1 januari 2015.
- Per transitie is sprake van totaal verschillende maatschappelijke partners, die zich ook weer anders tot de gemeente verhouden.
- De schaal van de samenwerking vergt maatwerk. Het zal in de afstemming steeds zaak zijn te zoeken naar de “ideale maat”. Daarbij zijn er niet alleen verschillen tussen de drie transitieën onderling, maar ook daarbinnen (zie het hierboven aangehaalde voorbeeld over jeugdzorg).
- De drie transitieën vormen op zich al een immense klus voor bestuur en organisatie. Door te streven naar één gemeenschappelijke aanpak wordt deze opdracht extra gecompliceerd.

In de afweging tussen de voors en tegens kiezen wij ervoor om de drie transitieën via drie afzonderlijke trajecten ten uitvoer te brengen. Daarbij zullen wij aandacht blijven houden – zowel bestuurlijk als ambtelijk – voor die elementen uit de transitieën die elkaar kunnen versterken. En als de aanleiding zich daartoe voordoet, is het op die manier ook mogelijk de vormgeving van het

“passend onderwijs” bij de drie transities te betrekken. Met name in het interne proces hebben wij maatregelen getroffen om die afstemming zeker te stellen.